

efekt na širšo ljudsko množico, a nima nobenega idealnega stremljenja in umetniških ciljev.

Poleg tega izhaja na Hrvaškem še več drugih listov, ki se več ali manj pečajo tudi z leposlovjem in dotikajo umetniških vprašanj, kakor: Behar, Istina, Zvonno itd., ki pa nimajo velikega pomena za hrvaško književnost.

□□□□

Češka.

Uredništvo „Dom in Sveta“ je prejelo sledeče češke knjige:

Dr. Jan. Lad. Sýkora: **Nový zákon** pána našého Ježiše Krista. Čast prvni. Evangelia. V Praze 1909. Cyrillo-Methodějska knihtiskarna V. Kotrba. Cena 1 K.

Lep, češki prevod evangelija s predgovorom in znanstvenim uvodom in opombami. Se priporoča tudi Slovencem, ki razumejo češčino.

Bedřich Jiříček. **Po stopach Boží prozřetelnosti.** Cena 80 vinarjev. V Praze 1909. Knih „Dědictví Svatojanského na rok 1909 č. 1.“ Obravnava poljudno jako važna in zanimiva vprašanja iz kozmologije in antropologije, o svetu in človeku, n. pr.: Razni nazori o svetu. Nastroji k poznavanju zvezdnih kraljestev. Naš svet ima meje. Stalno gibanje v svetu. Stalni zakoni v svetu. Življenje. Začetek življenja. Smoternost v prirodi. Dalje slede razprave o rastlinstvu in živalstvu in o pogojih življenja. Zadnje poglavje obravnava konec sveta.

Jindřich Š. Baar. **Mžikové obrazky** Řada I. Velke a male děti. Ravno tam. Č. 2. Cena 1 K. Zbirka črtic in novel.

Dostal Alois: **Na ceste k lepšimu.** Povidka. Cena 1 K. Ravno tam, č. 3.

Podlaha Anton dr.: **Posvatna místa** království českého. Řada první: Arcidiecese Pražská. Dil III. Cena 4 K. Ravno tam, č. 4.

Znani češki učenjak piše delo, za katero lahko Čehe zavidamo. Naj bi tudi kak Slovenec opisal znanstveno in umetniško naša slovenska „sveta mesta“! To bi bila knjiga!

Vřeštal Ant. dr.: **Katolická mravouka.** Dil I. Povšechný. Cena K 6'50. V Praze 1909.

Znanstvena ocena tega dela ne spada v naš list. Delo priporočamo slovenskim bogoslovcem in duhovnikom.

Kuffner Klement: **Sv. Otce Řehoře Vel. Kniha o správě pastýřské, jakož i Pavla Diakona, mnicha Cassinského. Život sv. Řehoře Vel.** Cena 4 K. V Praze 1909. Prevod.

Pisatelj je prevedel na češki jezik zanimivo knjigo „Regulae pastoralis“ velikega papeža Gregorja I., „poslednjega Rimljana“, ki je videl pred svojimi očmi upadati staroklasični svet in je na njegovih razvalinah polagal temelje novemu, krščanskemu svetu.

□□□□

Srbska.

Dr. Niko Zupanič, Adjoint au Musée National, Belgrade: **Sistem istorijske antropologije balkanskih naroda.** Odštampano iz „Starinara“, god. II. i III. (Sa 25 slika u tekstu i sedam tablica). U Beogradu 1909.

V uvodu pravi pisatelj, da zgodovinarji, kadar preiskujejo najstarejšo zgodovino kakšnega naroda, preveč iznemar puščajo antropološke študije. Deloma ima pisatelj prav. Antropologija nam res more pomagati, da se razbistri kakšno temno vprašanje davne prošlosti ali odpre steza, po kateri se moremo približati rešitvi kakšnega vprašanja, toda velikih in popolnoma zanesljivih rezultatov tudi od nje ne moremo pričakovati. Antropologija je pri zgodovini samo pomožna znanost, ki sama ni v stanu rešiti kakšnega načelnega vprašanja.

Tudi v pričujoči zelo skrbno in marljivo sestavljeni razpravi nam ne podaje pisatelj bistveno ničesar novega. Tok njegovega razumevanja je sledeči:

Takozvane „glasinačke“ lobanje iz Glasinaca v Bosni pripadajo ilirskemu narodu in so iz V. ali VI. stoletja pred Kristom. Te lobanje se pa bistveno razločujejo od lobanj sedanjih Arnavtov, katere smatrajo

NIAZI-BEJ

ki je obkolil Carigrad in prisilil sultana Abd ul Hamida, da se je vdal Mladoturkom.

zgodovinarji za potomce davnih Ilirov. Ravnotako se pa razlikujejo tudi od drugih sedaj živečih balkanskih narodov, Grkov, Slovanov, Bolgarov. Iz tega sklepa dr. Niko Zupanič, da so sicer Arnavti potomci davnih Ilirov, toda antropologične posebnosti, s katerimi se razlikujejo od davnih Ilirov, ne izvirajo iz vplivov sosednjih narodov, ampak so naravna posledica zgodovinskega razvoja. Vsi balkanski narodi so si bili nekoč podobni v antropologičnem oziru, namreč vsi so bili ksantodolihokefalni, tekom časa so se pa polagoma izpremenili v melanobrahikefalne.

To je približno vsebina omenjene razprave. Delo je zanimivo, akoravno nam ne podaje pravzaprav nobenih posebno novih rezultatov. Novo je kvečemu to, da pobija trditev, kot da bi posamezni balkanski narodi znantno vplivali drug na drugega v antropološkem oziru, n. pr. Srbi na Albance, Slovani na Grke, Rumuni na Srbe itd. Nov je tudi zaključek, da moramo z antropološkega stališča govoriti o dveh narodih, Srbih in Hrvatih, a ne o Srbohrvatih kot enem na-